

EKOLOGIA OGÓLNA

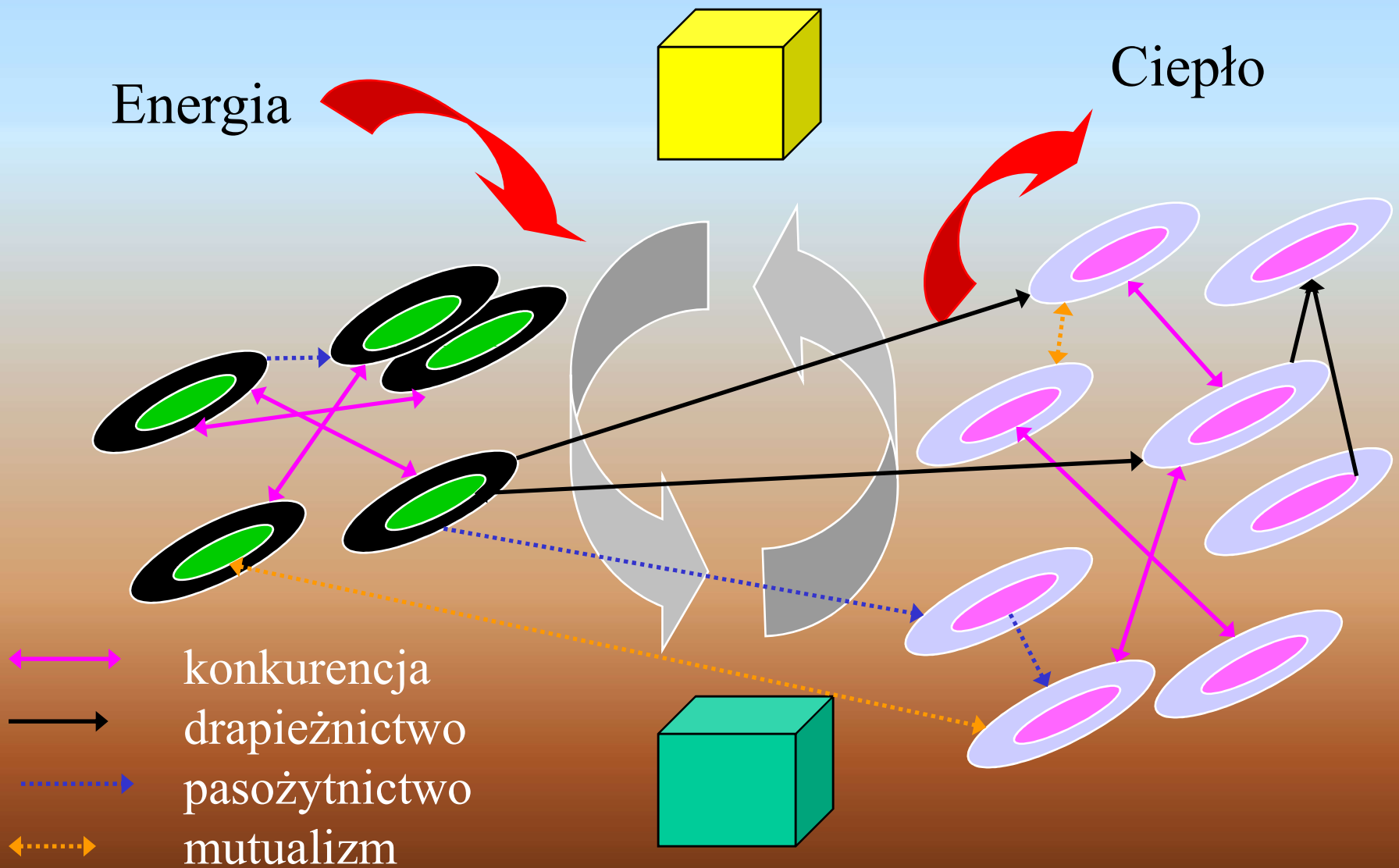
WBNZ 884

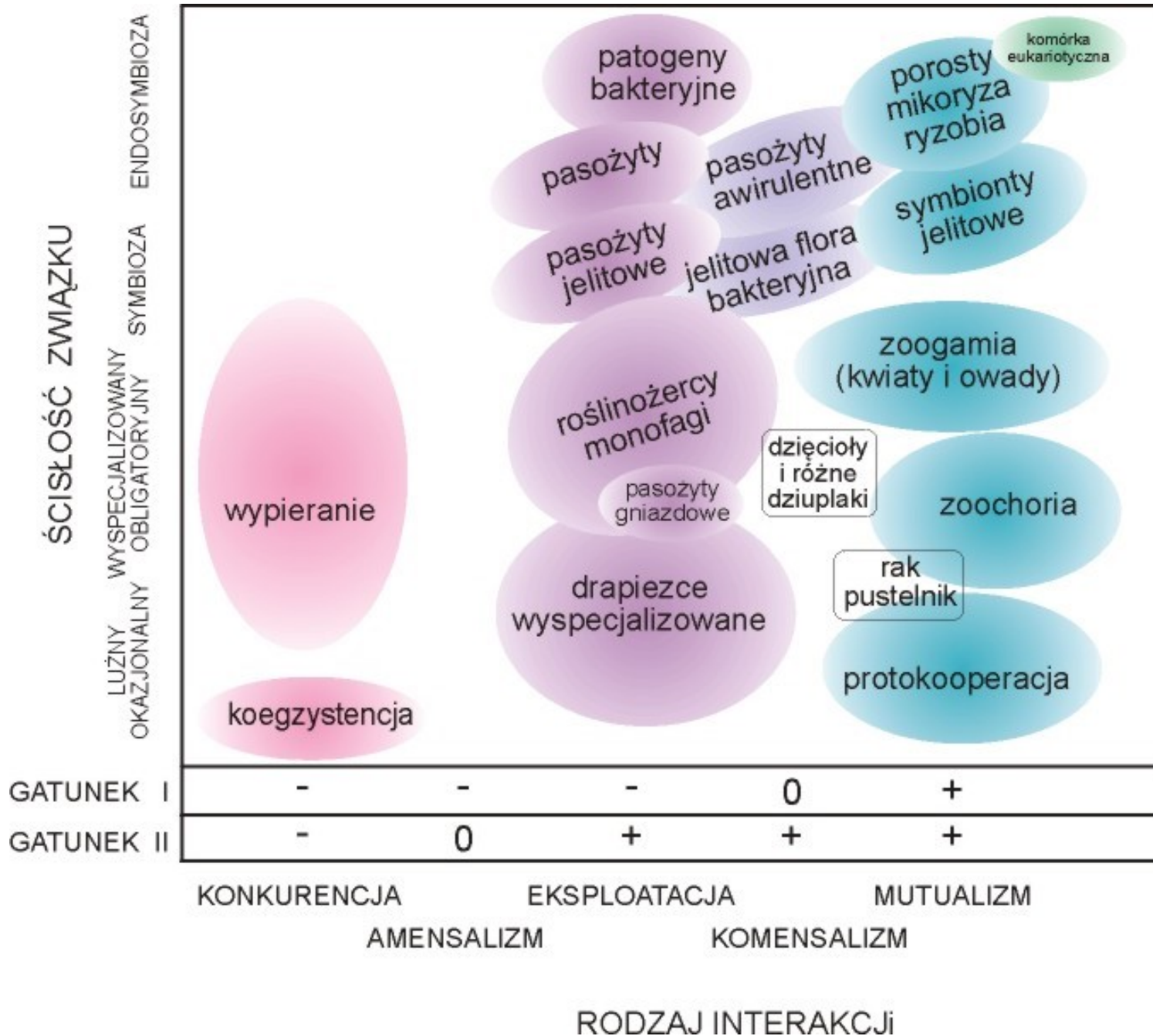
Wykład 10

Organizm wśród organizmów:
interakcje

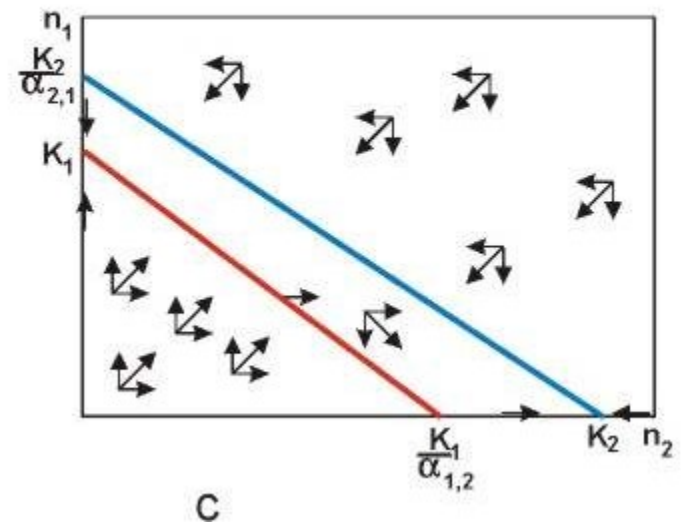
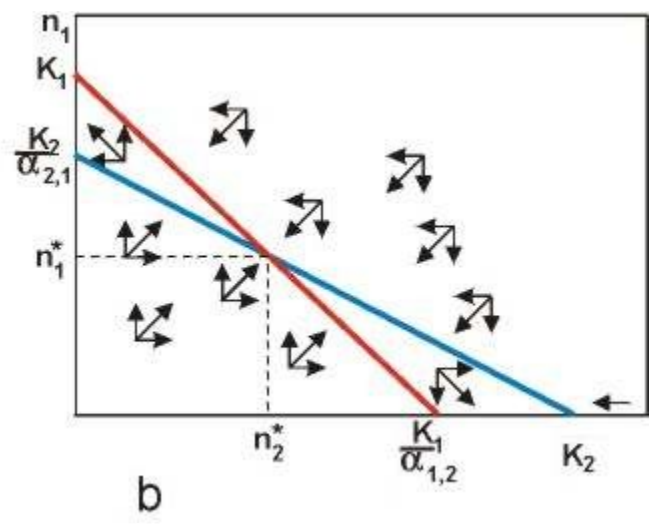
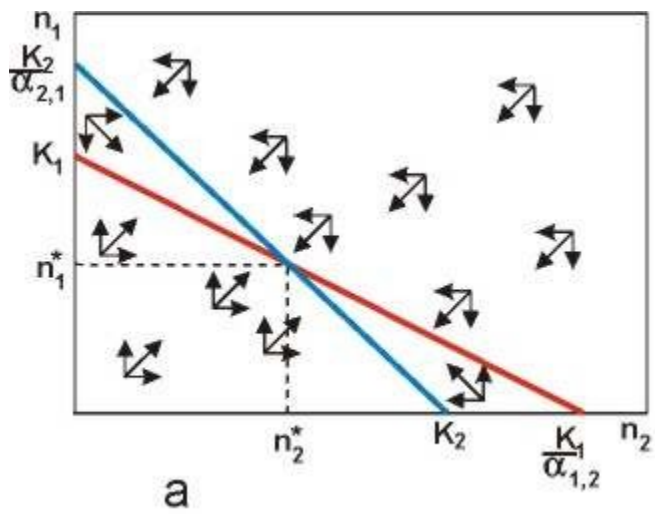
INTERAKCJE MIĘDZYGATUNKOWE

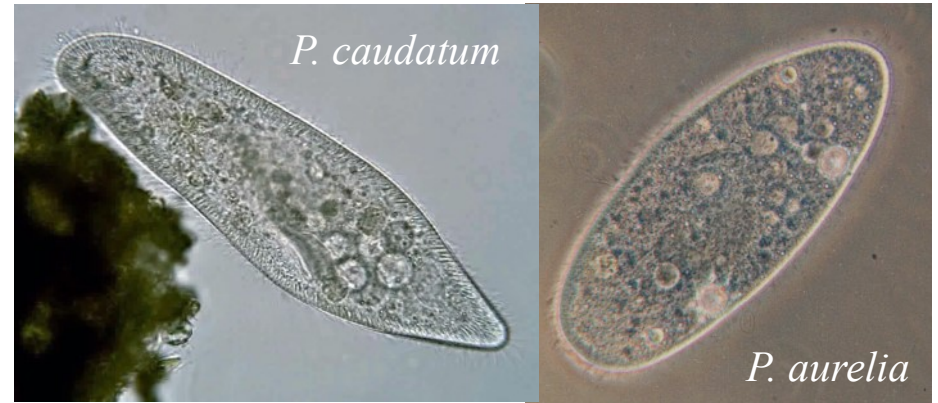
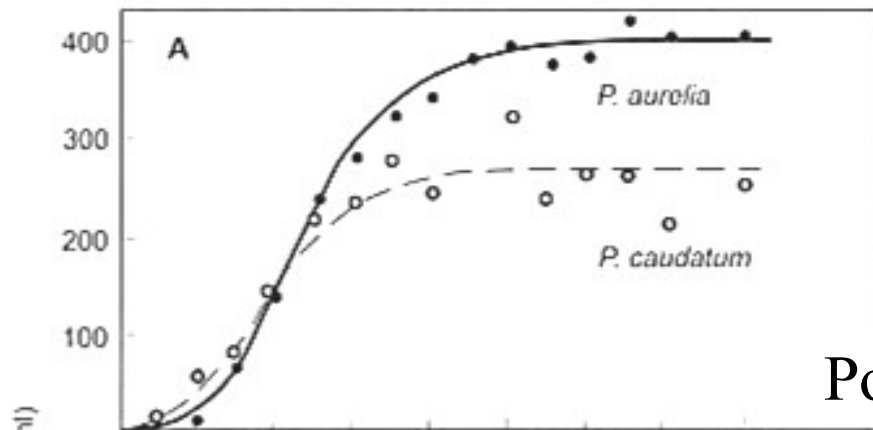
Ekosystem złożony z wielu gatunków

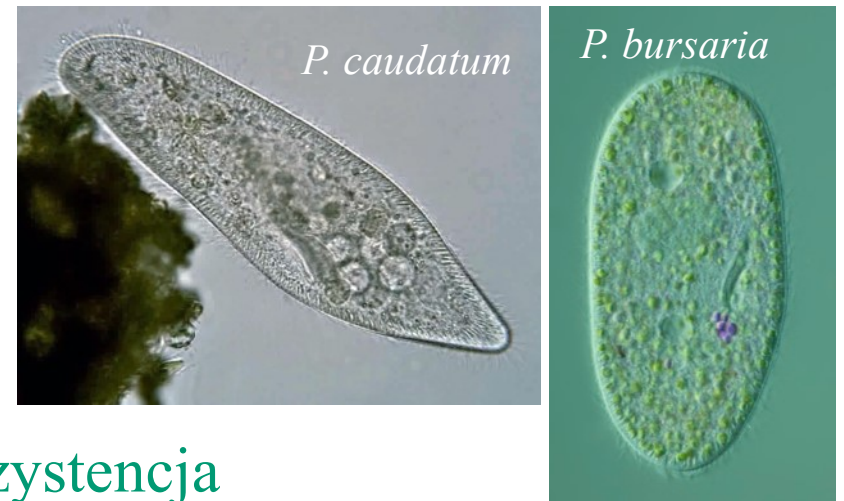
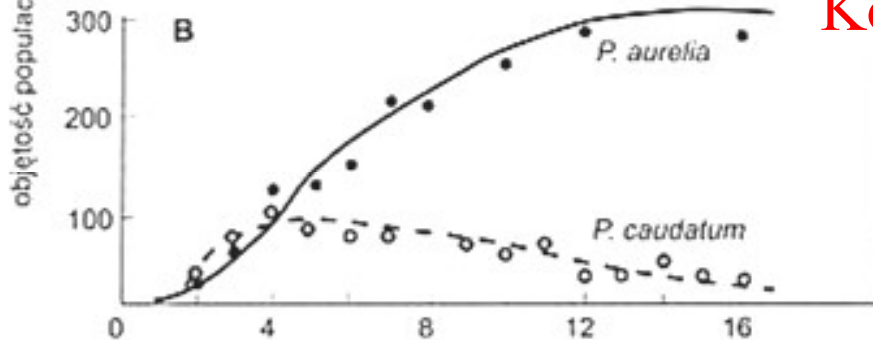
KONKURENCJA

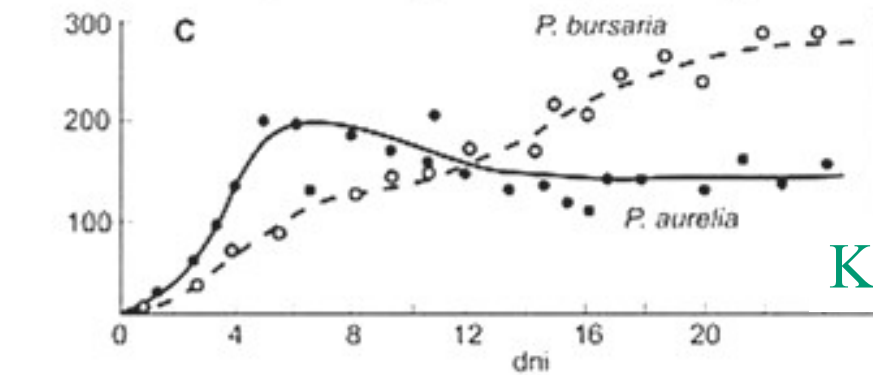

Populacje osobno

Konkurencyjne wypieranie

Koegzystencja

EKSPERYMENT GAUSEGO

GALAPAGOS

Pinta

Marchena

Genovesa

San Salvador

Daphne

Rabida

Baltra

Pinzon

Fernandina

Santa Cruz

Isabela

Los Hermanos

Santa Fe

San Cristobal

Santa Maria

Espanola

„Zięby Darwina”

Jonathan
Weiner

„Dziób zięby”

KiW

Birds Pl. 36

Geopiza magnirostris

Birds Pl. 37

Geopiza stronua

Birds Pl. 58

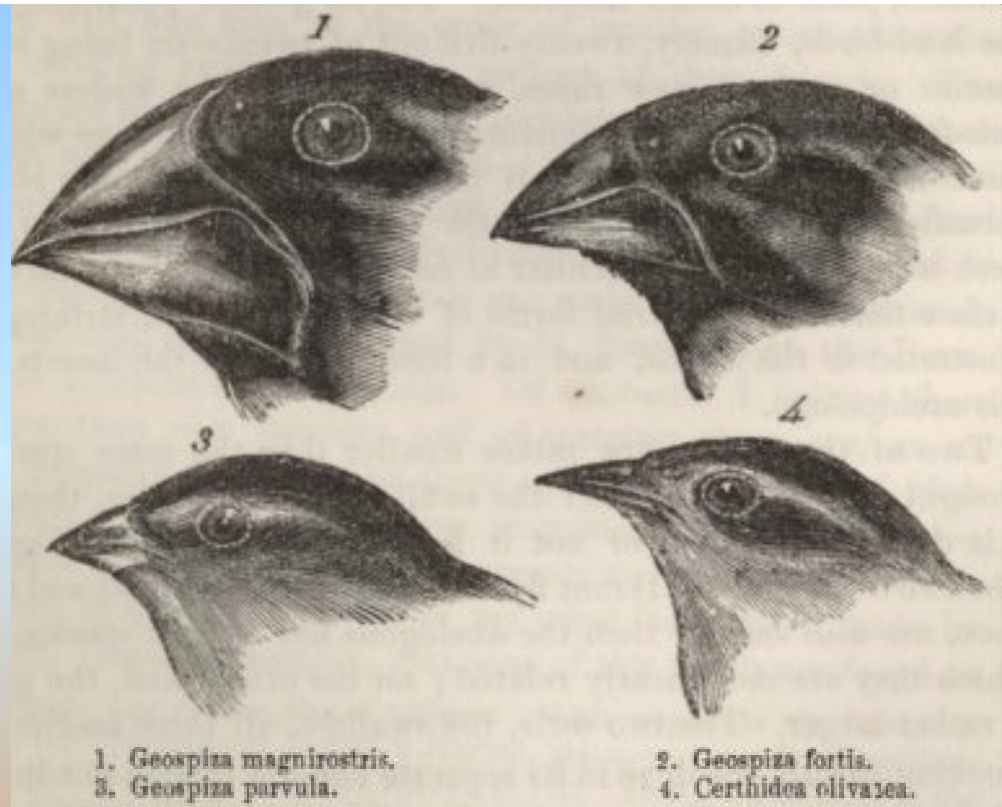

Geospiza fortis

Birds Pl. 59

Geospiza parvula

1. *Geospiza magnirostris*

2. *Geospiza fortis*

3. *Geospiza parvula*

4. *Certhidea olivacea*

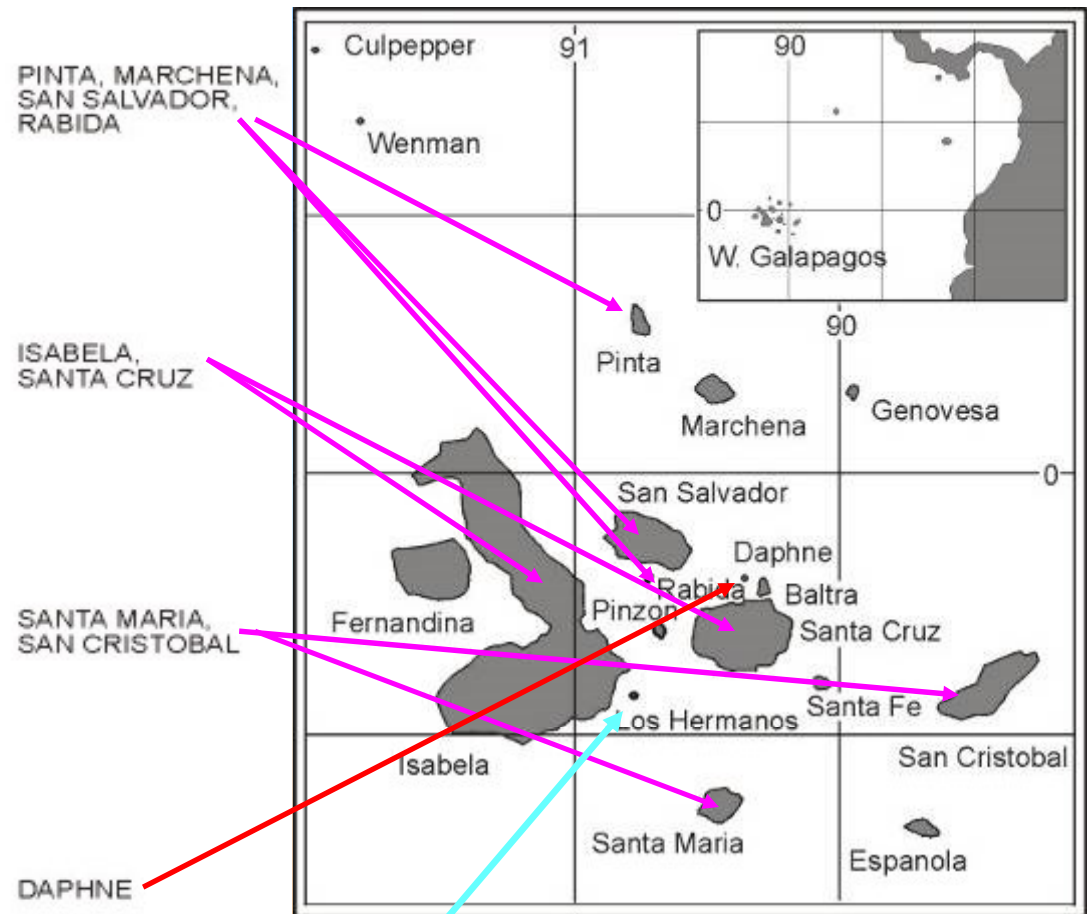
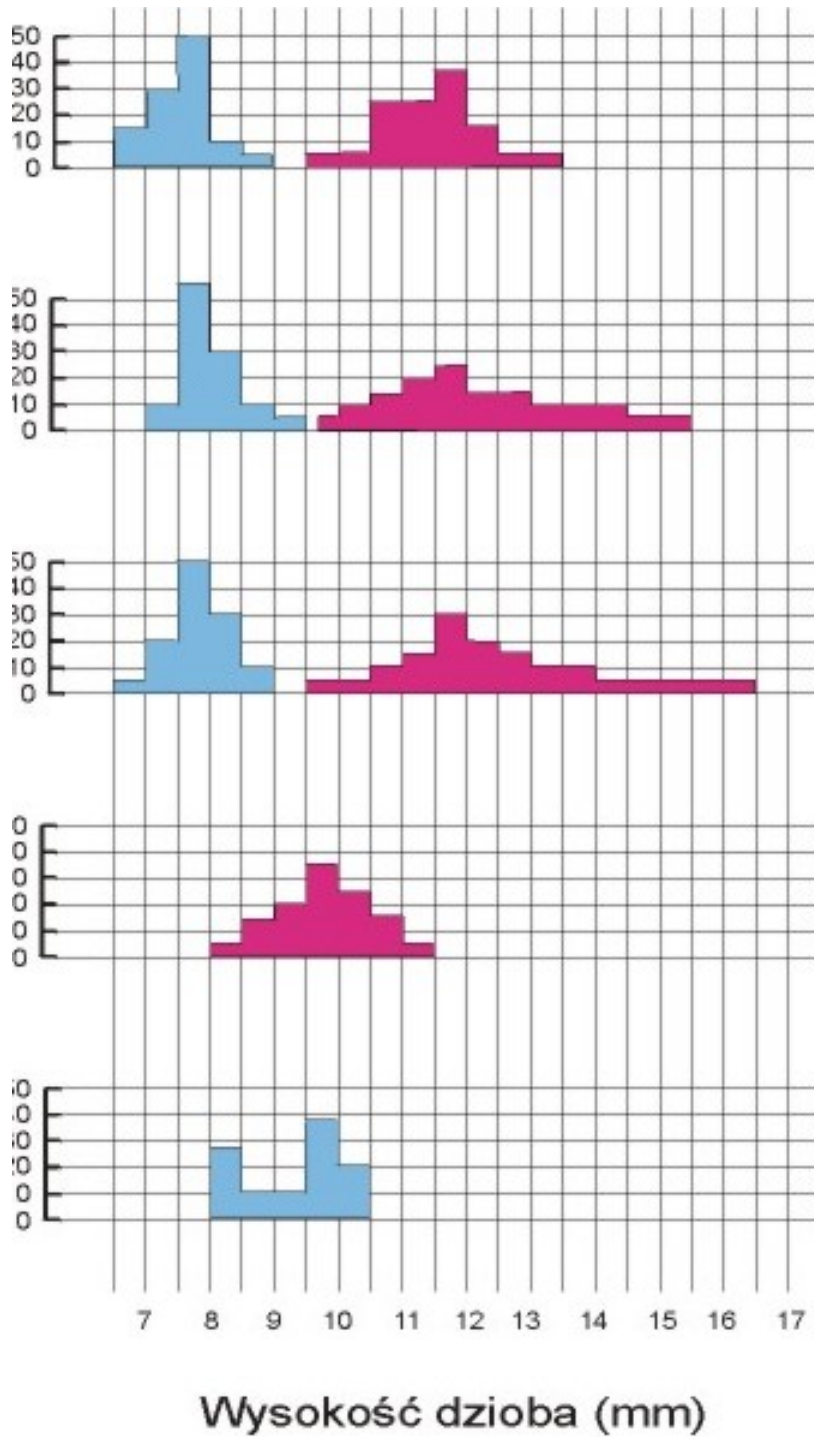
Geospiza fuliginosa

© Wikipedia

© Wikipedia

Geospiza fortis

Wysokość dzioba u zięb Darwina (*Geospiza* sp.) na różnych wyspach archipelagu Galapagos

- Geospiza fuliginosa*
- Geospiza fortis*

KONKURENCJA MIĘDZYGATUNKOWA

- Konkurencja przez eksploatację („na zabór”)
[*scramble competition*]
- Konkurencja przez interferencję („na zabój”)
[*contest competition*]
- „Duch minionej konkurencji” (Connell 1980)

EKSPLOATACJA

DRAPIEŻNICTWO

ROŚLINOŻERNOŚĆ

PASOŻYTNICTWO

Pająk krzyżak ogrodowy
Araneus diadematus

Pająk

**TYGRZYK
PASKOWANY**

Argiope bruennichi
samica

Łąki w Kostrzu

(Salticidae)

Rzekotka (*Hyla arborea*) - drapieżca

**TŁUSTOSZ
POSPOLITY**

Pinguicula vulgaris

Roślina drapieżna

Beskid Sądecki

MIMIKRA

Gąsienica miernikowca
udaje gałązkę

MIMIKRA

Dorosły motyl
narożnicy zbrojówki
(*Phalera bucephala*)
udaje sęczek

MIMIKRA
Straszyki
(liściec, patyczak)
Phasmida
z Borneo

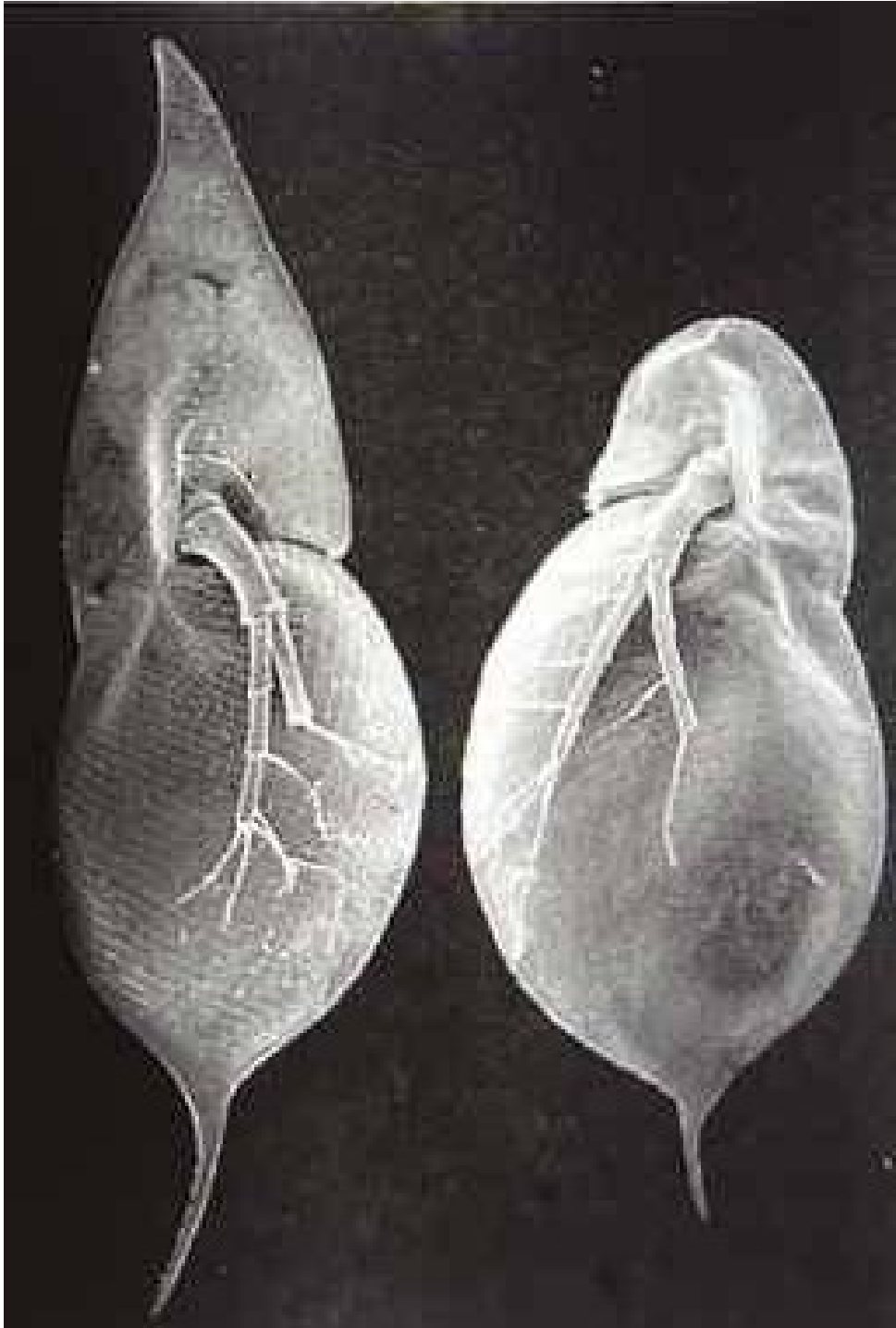

OBRONA CHEMICZNA

Wij krocionóg (Diplopoda, Pselafognata):
wydziela cyjanowodór

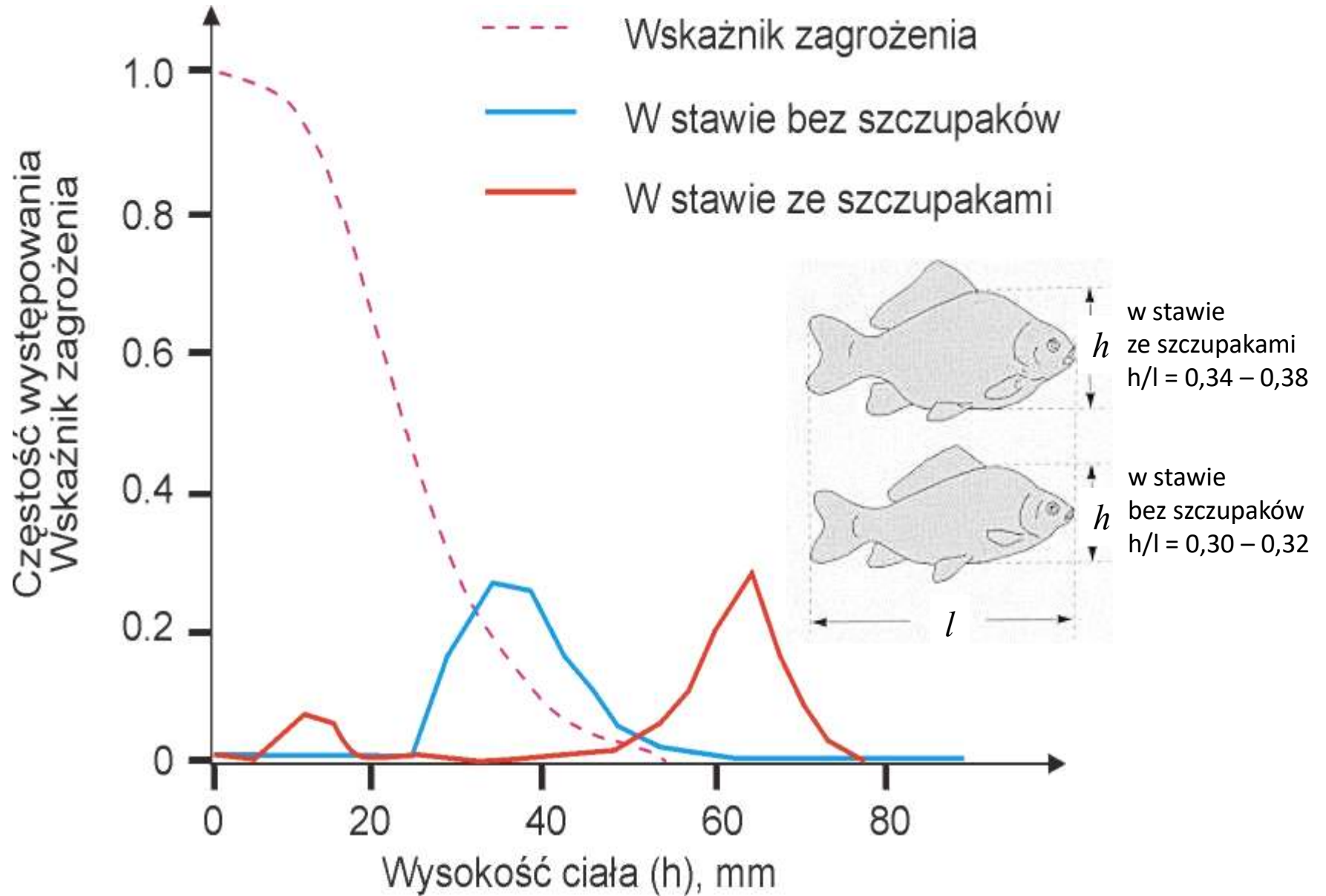
Wenezuela

Rozwielitki
(*Daphnia* sp.)

obrona indukowana

OBRONA INDUKOWANA U KARASIA

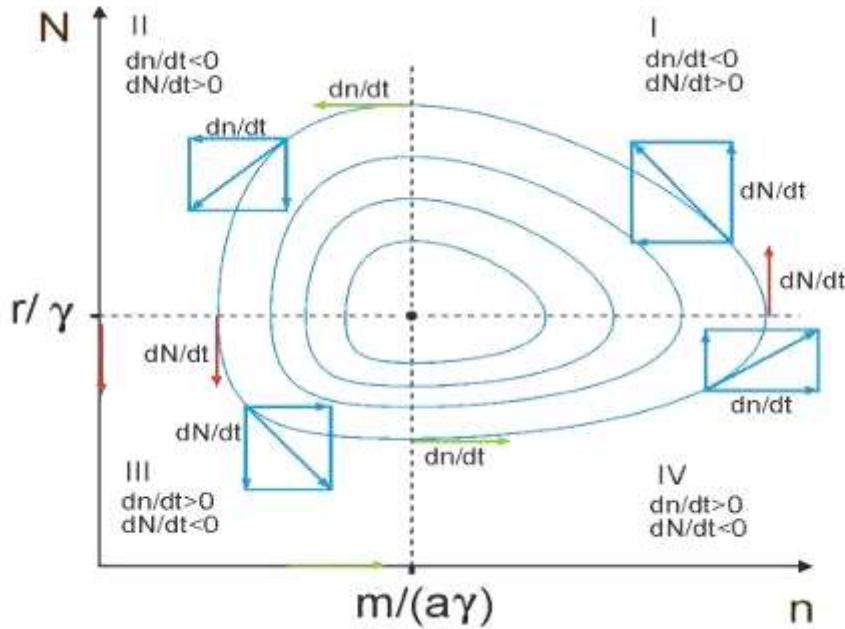

DYNAMIKA UKŁADU DRAPIEŻCA-OFIARA

wg. modelu Lotki-Volterra

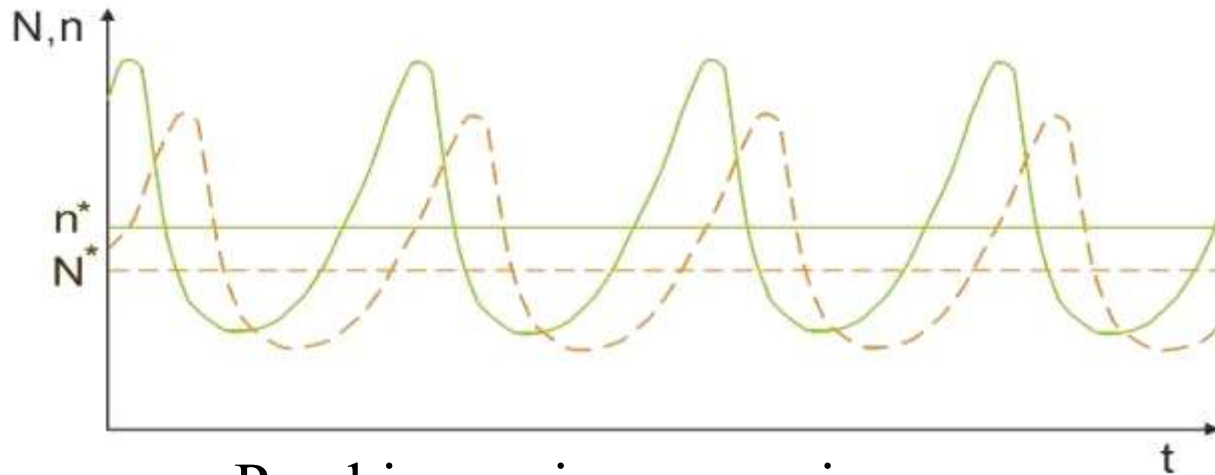
$$\frac{dn}{dt} = rn - \gamma nN$$

$$\frac{dN}{dt} = \alpha \gamma nN - mN$$

a

Diagram fazowy

Przebieg zmian w czasie

b

EKSPLOATACJA

**DRAPIEŻNICTWO
ROŚLINOŻERNOŚĆ
PASOŻYTNICTWO**

ROŚLINOŻERNOŚĆ

Dęby
w Puszczy Niepołomickiej
ogółocone przez larwy
zwójki zieloneczki
(*Tortrix viridana*)

LARWA ZWÓJKI ZIELONECZKI (*Tortrix viridana*)

OBRONA ROŚLIN

- Mechaniczna (kolce itd..)
- Chemiczna bierna (związki fenolowe)
- Chemiczna aktywna (alkaloidy, glikozydy itd.)
- Kompensacja (strategia trawy)
- Obrona indukowana („talking trees”)

KOLCZASTE PNIE
(Wenezuela)

KAKTUSY

(Pustynia Sonora)

Teddy bear cholla *Cylindropuntia bigelovii*

Saguaro *Karnegia olbrzymia* (*Carnegiea gigantea*)
Gila Dzięciur kaktursowy (*Melanerpes uropygialis*)

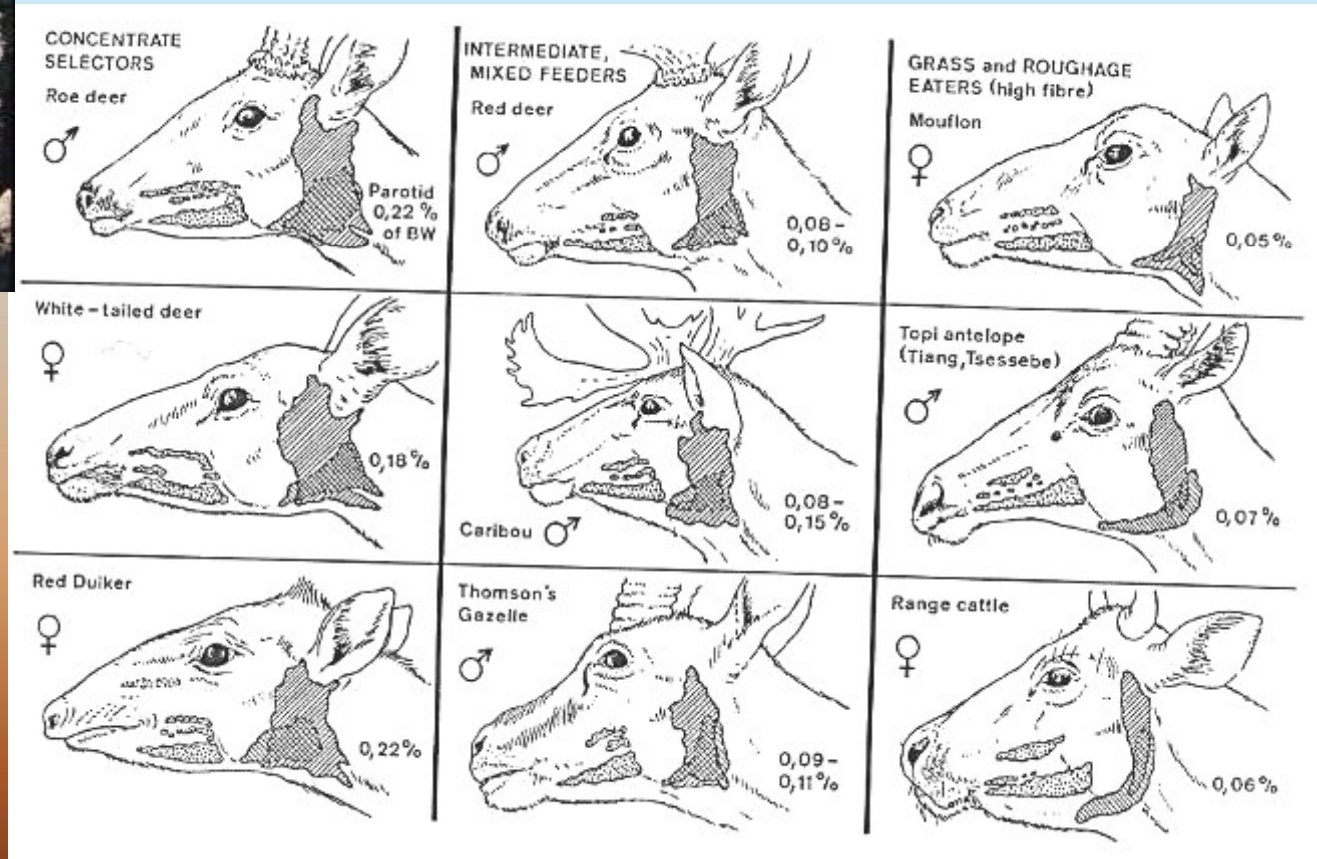
OBRONA ROŚLIN

- Mechaniczna (kolce itd..)
- Chemiczna bierna (związki fenolowe)
- Chemiczna aktywna (alkaloidy, glikozydy itd.)
- Kompensacja (strategia trawy)
- Obrona indukowana („talking trees”)

OGROMNE ŚLINIANKI PRZEŻUWACZY O POKARMIE BOGATYM W GARBNIKI („CONCENTRATE SELECTORS”)

GARBNIKI

OBRONA ROŚLIN

- Mechaniczna (kolce itd..)
- Chemiczna bierna (związki fenolowe)
- Chemiczna aktywna (alkaloidy, glikozydy itd.)
- Kompensacja (strategia trawy)
- Obrona indukowana („talking trees”)

GLIKOZYDY
ALKALOIDY

OBRONA ROŚLIN

- Mechaniczna (kolce itd..)
- Chemiczna bierna (związki fenolowe)
- Chemiczna aktywna (alkaloidy, glikozydy itd.)
- **Kompensacja (strategia trawy)**
- Obrona indukowana („talking trees”)

STRATEGIA TRAWY

OBRONA ROŚLIN

- Mechaniczna (kolce itd..)
- Chemiczna bierna (związki fenolowe)
- Chemiczna aktywna (alkaloidy, glikozydy itd.)
- Kompensacja (strategia trawy)
- Obrona indukowana („talking trees”)

EKSPLOATACJA

DRAPIEŻNICTWO
ROŚLINOŻERNOŚĆ
PASOŻYTNICTWO

Kleszcz

Ixodes ricinus

głodny i najedzony

Puszczą
Niepołomicką

ZARAZA

(Orobancha sp.)

Roślina pasożytnicza

Łąki w Kostrzu

**Trzpiennik olbrzym (*Urocerus gigas*)
składa jaja do drewna świerka (Spisz)**

Owadziarka zglębiec (*Rhyssa persuasoria*)
(parazytoid) pasożytuje
na larwach trzpiennika

Pieniny

Wesz łonowa

BURSZTYNKA
Succinea putris

PRZYWRA
*Leucochloridium
macrostomum*

MUTUALIZM

SYMBIOZY METABOLICZNE

ZOOGAMIA I ZOOCHORIA

PRZYMIERZE OBRONNE

KOMENSALIZM

SYMBIOZA METABOLICZNA: POROSTY

SYMBIOZA METABOLICZNA: POROSTY

Termity (*Nasutitermes* sp.) Symbioza trawienna z pierwotniakami

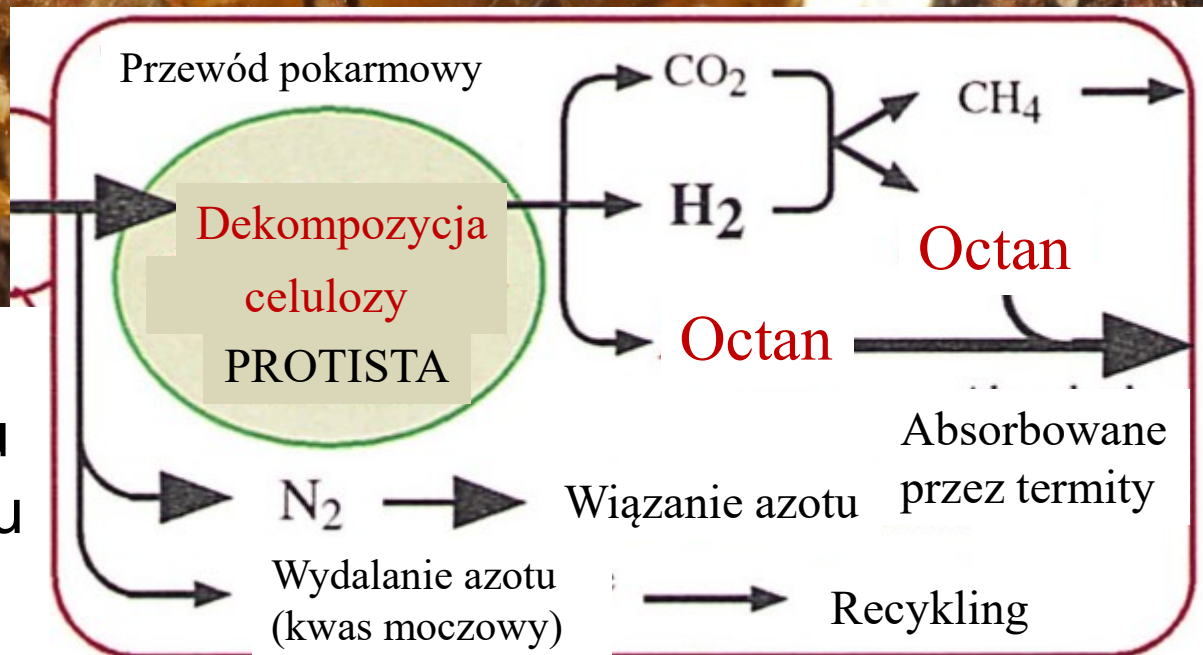

Termity (*Nasutitermes* sp.) Symbioza trawienna z pierwotniakami

- Metanogeneza
- Wiązanie azotu
- Recykling azotu

Ohkuma 2001;2003

Mixotricha paradoxa

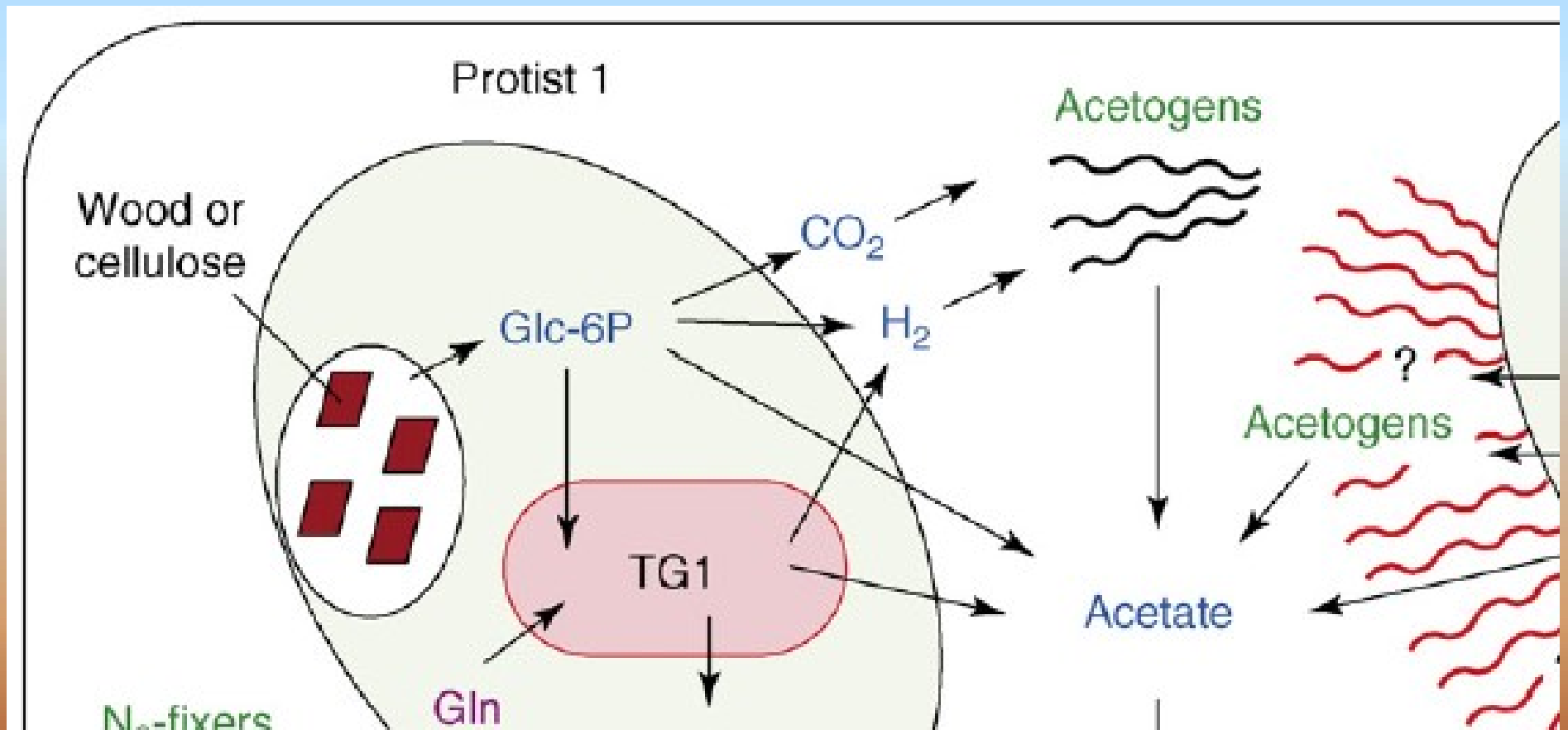

Mastotermes darwiniensis

5 genomów
1 + 4 bakteryjne
rzeski = krętki (*Spirocheta*)

WSPÓŁPRACA PIERWOTNIAKÓW I BAKTERII W PRAEWODZIE POKARMOWYM TERMITÓW

Trichonympha

Mixotricha

LARWA ZMORSZNIKA (*Corymbia rubra*)

drewnojad

ZOOGAMIA

Paź królowej (*Papilio machaon*)

Kostrze - Fort Bodzów

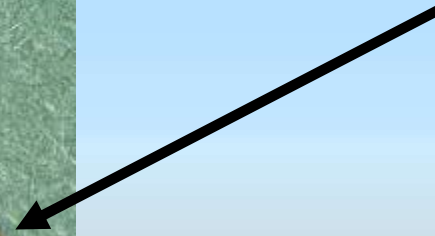
Cytrynek (*Gonepteryx rhamni*)
na kwiatach krwawnicy (*Lythrum salicaria*)

Łąki w Kostrzu

Nasiona
z elajosomami

ZOOCHORIA
Glistnik jaskółcze ziele
(*Chelidonium majus*)

Myrmica sp.

Lasius niger

MRÓWKI ZBIERAJĄCE
NASIONA GLISTNIKA

PICT1635xC

Venezuela, 30.06.2006

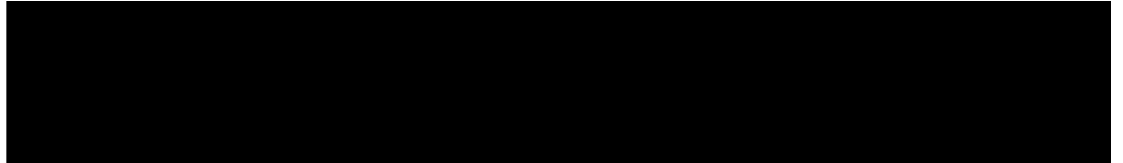
Chrząszcz „arlekin” ♂ *Acrocinus longimanus* (Cerambycidae)

PICT1639xC

Forezja (komensalizm transportowy)

Cordylochernes scorpioides

Miodowód

Indicator indicator

Ratel

Mellivora capensis

Mutualista? Pasożyt? Drapieżnik?

MOTYLE MODRASZKI Z RODZ. *Phengaris (Maculinea)*

*P. telejus**

*P. nausithous**

P. arion

*P. alcon**

MRÓWKI *Myrmica sp.*

ROŚLINY:

KRWIŚCIAĞ (*Sanguisorba officinalis*)*

MACIERZANKA (*Thymus sp.*)

GORYCZKA WĄSKOLISTNA (*Gentiana pneumonanthe*)*

* - występują na łąkach w Kostrzu

MODRASZEK

Phengaris telejus

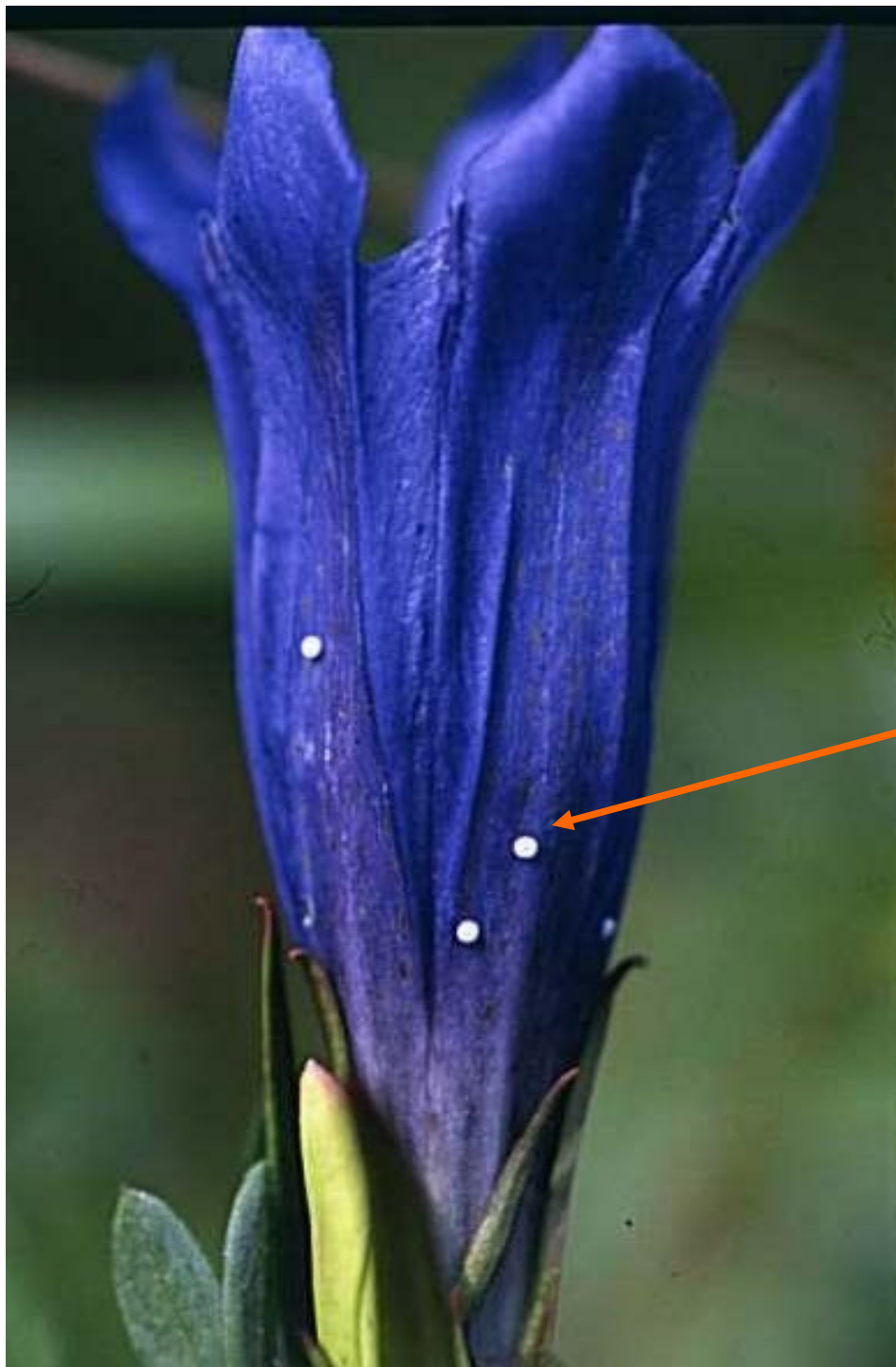
samica

składająca jaja

na krwiściągu

Sanguisorba officinalis

(Łąki w Kostrzu)

KWIAT

GORYCZKI

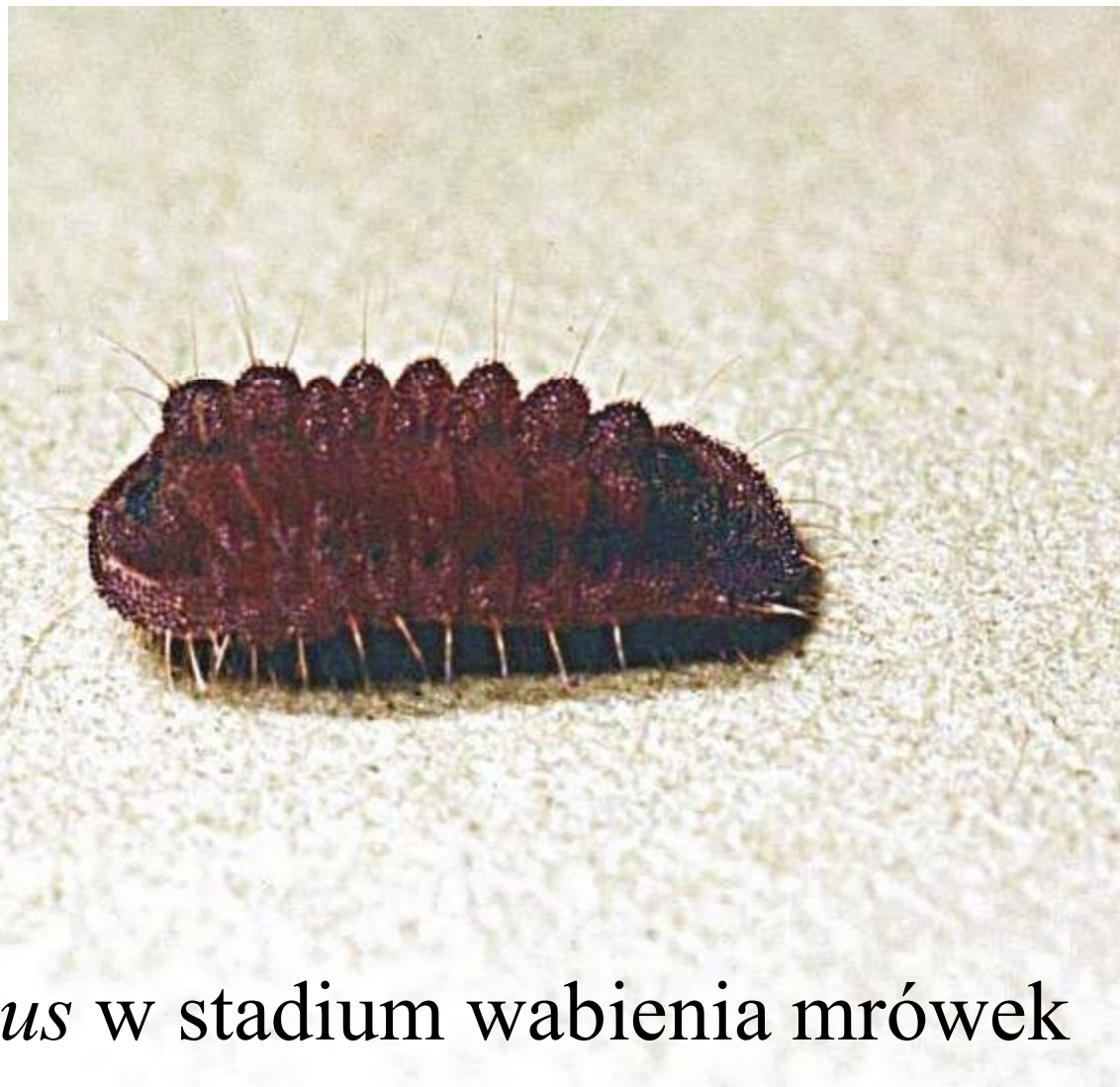
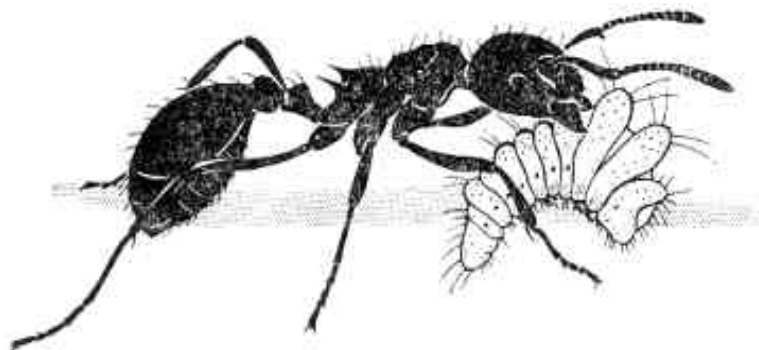
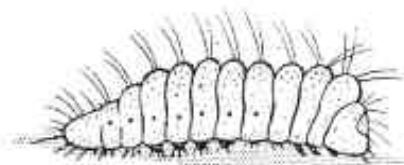
WĄSKOLISTNEJ

Gentiana pneumonanthe

z jajami modraszka

Phengaris alcon

(Łąki w Kostrzu)

Larwa *Phengaris telejus* w stadium wabienia mrówek

PASOŻYT CZY MUTUALISTA?

ĆMY YUKKOWE (USA)

Tettigula yuccasella

[O. Pellmyr]

Natl. Geographic Magazine 3/1997

Ćmy przylatują na kwiat yukki w celu skojarzenia

Zapłodniona samica zbiera pyłek

Po przeleceniu na inny kwiat składa jaja do zalążni

Po czym składa pyłek na słupku, przez co ma gwarancję, że zalążki się będą rozwijały

PASOŻYT CZY MUTUALISTA?

Pełnik europejski
i muchówki *Chiastocheta* sp. (Anthomyiidae)

[O. Pellmyr]

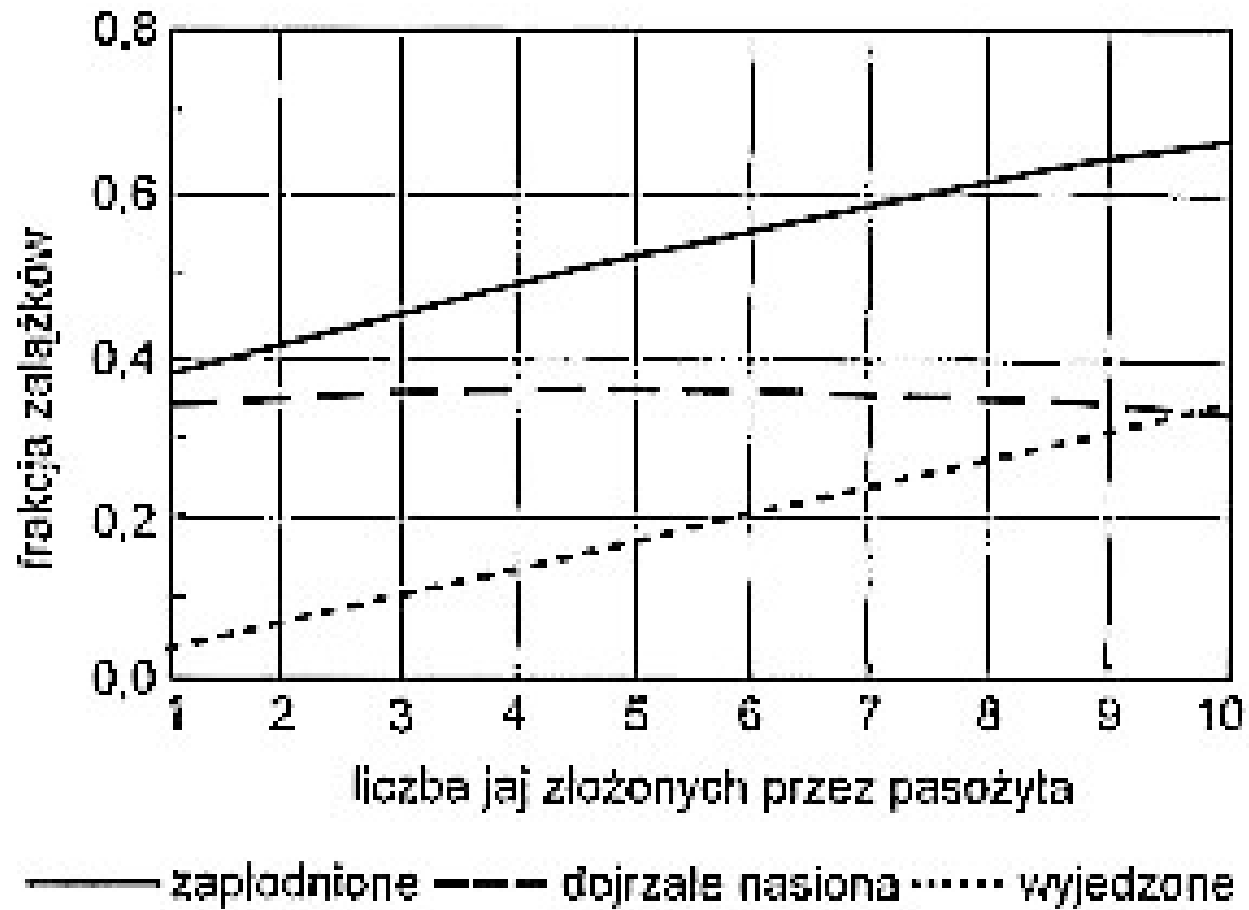
(Łąki w Kostrzu)

Mucha z rodzaju *Schistocerca*
na kwiecie petnika (*Trollius europaeus*)

Łąki w Kostrzu

Koszt mutualizmu u *Trollius europaeus*

AMBROZJA

Korniki drukarze

Ips typographus

(Scotylidae)

odżywiające się
grzybnią

HIPOTEZA CZERWONEJ KRÓLOWEJ

(Lewis Carrol:
„Przygody Alicji
po Drugiej Stronie
Lustra”):

...trzeba biec tak
szybko jak się potrafi,
żeby zostać w tym
samym miejscu. Jeżeli
chce się znaleźć w
innym miejscu, trzeba
biec co najmniej dwa
razy szybciej!

